

Udskriftsdato: 19. december 2025

KEN nr 9481 af 16/06/2023 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 12-23 om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, indstilling til børn og unge-udvalget, vurdering af forældrekompetencer, garantiforskrift

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 21-41564

Ankestyrelsens principmeddelelse 12-23 om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, indstilling til børn og unge-udvalget, vurdering af forældrekompetencer, garantiforskrift

Principmeddelelsen fastslår

Når kommunen udarbejder en indstilling til børn og unge-udvalget om, at et barn eller ung skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke, er der et lovkrav om, at kommunens indstilling bl.a. skal omfatte en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge, herunder med hjælp og støtte efter serviceloven eller anden relevant lovgivning.

Kommunen skal i sin indstilling eksplicit sammenfatte de relevante eksisterende oplysninger i den børnefaglige undersøgelse og sagen i øvrigt, så det tydeligt fremgår, hvilke forhold hos forældremyndighedsindehaveren, kommunen har lagt særligt vægt på eller som er udslagsgivende for vurderingen af, at betingelserne for anbringelse uden for hjemmet er opfyldt.

Formålet med lovkravet er, at grundlaget for en anbringelse bliver mere gennemsigtig til gavn for forældrene og barnet eller den unges retssikkerhed i processen. Samtidig tydeliggør bestemmelsen kommunens forpligtelse til at overveje, om mindre indgribende foranstaltninger vil være tilstrækkelige.

Det særlige krav til indholdet af kommunens indstilling har således karakter af en garantiforskrift, der skal understøtte, at afgørelsen er lovlig og rigtig.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at kommunens vurderinger af, hvad der er de udslagsgivende forhold hos forældremyndighedsindehaverne, kan findes i sagens øvrige oplysninger, der typisk vedlægges som bilag til kommunens indstilling. Manglende overholdelse af kravet til indstillingen kan efter omstændighederne føre til, at afgørelsen bliver ugyldig.

Anbringelser begrundet i barnets eller den unges forhold

Er indstillingen om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke begrundet i barnets eller den unges forhold og ikke i forældremyndighedsindehaverens forhold, skal det fremgå af indstillingen, hvorfor kommunen vurderer, at forældremyndighedsindehaveren ikke med støtte efter serviceloven eller anden lovgivning vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder hvilke mindre indgribende støttetiltag som har været forsøgt eller overvejet.

Den konkrete sag

I den konkrete sag konstaterede Ankestyrelsen, at indstillingen ikke indeholdt en vurdering af forældrenes forhold, herunder en angivelse af hvilke oplysninger, der dannede grundlag for vurderingen. Efter en konkret væsentlighedsvurdering fandt Ankestyrelsen dog, at fejlen ikke havde haft betydning for afgørelsens resultat. Ankestyrelsen påtalte kommunens manglende overholdelse af kravet til indstillingen.

Sagen blev indbragt for Byretten, der var enige i Ankestyrelsens vurdering af, at fejlen i den konkrete sag ikke medførte ugyldighed.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har besluttet at behandle sagen principielt. Det har vi gjort for at fastslå, at servicelovens § 59, nr. 2, indeholder krav om, at kommunens indstilling til børn- og ungeudvalget skal indeholde en særskilt og eksplicit vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer, og at der er ved manglende overholdelse af kravene til indstillingerne er en retlig mangel, der under omstændigheder kan føre til ugyldighed, hvis indstillingen ikke indeholder denne vurdering.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022.

§ 59, stk. 1, nr. 2 i lov om social service.

Ankestyrelsen har ikke andre principmeddelelser, der er relevante for området.

Den konkrete afgørelse

A og B har klaget over børn og unge-udvalget i X Kommunes afgørelse om barn , D, E. Børn og unge-udvalget afgjorde sagen den 17. september 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort sagen i møde...

Resultatet er:

- C, D og E skal være anbragt uden for hjemmet
- Sagen skal tages op igen om 1 år fra vores afgørelse eller endelig dom

Det betyder, at vi stadfæster børn og unge-udvalgets afgørelse.

[...]

Begrundelse for afgørelsen om anbringelse

Sådan vurderer Ankestyrelsen sagen

Vi vurderer, at der er en åbenbar risiko for, at C, D og Es sundhed og udvikling lider alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for dem ved fortsat ophold i hjemmet.

Vi vurderer, at A og B på grund af begrænsede personlige ressourcer og på grund af misbrug af euforiserende stoffer ikke kan give C, D og E den ro, tryghed, forudsigelighed, stimulation og støtte, som de har brug for.

Vi vurderer, at der er begrundet formodning for, at problemerne ikke kan løses under C, D og Es ophold i hjemmet selv med støtteforanstaltninger. Vi vurderer derfor, at mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at løse problemerne.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at der er flere underretninger om både A og B, hvor der beskrives bekymrende forhold for C, D og E.

Vi lægger videre vægt på, at der i hjemmet er fundet euforiserende stoffer, samt at det af politiet på baggrund af sms korrespondance vurderes at A og B har et dagligt forbrug af euforiserende stoffer. Oplysningerne i sagen tyder på, at der i hjemmet opholder sig personer, der misbruger euforiserende stoffer.

Det beskrives videre at politiet den 13. august 2021 skønner, at A og B er påvirket af narko, og at politiet den 7. september 2021 efter anbringelsen vurderer, at B fremstår svært påvirket af alkohol og euforiserende stoffer.

Vi lægger desuden vægt på, at A og B ses, at have et højt konfliktniveau, hvilket påvirker C, D og E. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at Familiekontakten er bekymret for A og B og C, D og Es trivsel og psykiske tilstand.

Om B lægger vi også vægt på, at det beskrives, at hun ofte bliver følelsesmæssigt utilgængelig og/eller faktisk fysisk utilgængelig i svære følelsesmæssige situationer.

Om A lægger vi vægt på, at han ikke er beskrevet, som primær omsorgsperson for C, D og E. Det fremgår af statusrapporten fra Z, at A har været fraværende i størstedelen af familiens ophold på Z, da han flere gange ikke er mødt op til - eller har meldt afbud til urinprøve ved Y. B fortæller Z, at hun er stoppet med at fortælle børnene, hvornår deres far kommer, fordi de bliver kede af det, hvis han ikke møder op. Z beskriver, at A ikke forstår de krav familiens situation stiller til ham, og han efterlader B og C, D og E i et uforudsigeligt følelsesmæssigt kaos, hvor B i høj grad har brug for hjælp til at løfte ansvaret for børnene.

Om E lægger vi vægt på, at han beskrives som en stille og tilbageholdende dreng, der ofte fremstår nedtonet i kontakten.

Om D lægger vi vægt på, at hun beskrives som en pige, der er ukritisk i kontakten.

Om C lægger vi vægt på, at han beskrives som en dreng, der oftest er alene i sin egen verden og ukritisk i sin kontakt til voksne. Han er ikke alderssvarende i sin sproglige udvikling.

Vi lægger endelig vægt på, at der tidligere har været iværksat foranstaltninger i hjemmet, der ikke har bedret forholdene for C, D og E. B har, på trods af den iværksatte støtte, ikke i tilstrækkelig grad udviklet egne evner til at drage omsorg for C, D og E og dermed har hun ikke kunne understøtte en god udvikling

for dem. Det beskrives, at B har svært ved at omsætte og generalisere den støtte, vejledning, viden og instruktion, som hun modtager. Det gør det svært for hende at tage imod hjælp og støtte udefra.

Vi er opmærksomme på, at A ikke oplever, at han ikke er blevet tilstrækkeligt inddraget i sagen, og at det gøres gældende at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst. Det ændrer ikke ved resultatet, fordi vi ud fra sagens øvrige oplysninger vurderer, at A og B ikke vil kunne imødekomme C, D og Es behov i hjemmet, selv med støtteforanstaltninger. A og B har begge vanskeligheder, der begrænser deres evne til at varetage den fulde omsorg for C, D og E.

Vi bemærker, at det ikke er en betingelse for at iværksætte en anbringelse, at der foreligger en forældre-kompetenceundersøgelse.

[...]

Oplysningerne om C, D, E, A og B fremgår særligt af [...]

Om reglerne

Vi har brugt servicelovens regel om, at børn og unge-udvalget uden samtykke kan beslutte, at et barn eller en ung skal være anbragt uden for hjemmet. Det er en betingelse, at der er åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges udvikling på grund af forhold i hjemmet eller hos barnet eller den unge selv. Det er desuden en betingelse, at problemerne ikke kan løses, mens barnet eller den unge bor hjemme.

Begrundelsen for afgørelsen om genbehandlingsfrist

Sådan vurderer Ankestyrelsen sagen

Vi vurderer, at der ikke er grund til at fravige hovedreglen om, at børn og unge-udvalget skal afgøre sagen igen inden 1 år.

Oplysningerne i sagen tyder på, at A og Bs forhold ikke vil ændre sig væsentligt inden for denne periode.

C, D og E har brug for ophold blandt ansvarlige og forudsigelige voksne i længere tid.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at A og B har vanskeligheder af omfattende og længerevarende karakter.

Vi lægger hertil vægt på, at det i statusskrivelse af 30. august 2021 vurderes, at A og B ikke formår at imødekomme børnenes basale behov og samarbejde relevant indbyrdes om de praktiske opgaver i hjemmet. Det beskrives videre, at A og B ikke er i stand til at påtage sig ansvaret for- eller vise indsigt i, hvilket konsekvenser deres handlinger har for børnene. Der er på den baggrund tvivl om A og Bs refleksionsniveau og mentaliseringsevne.

Vi lægger også vægt på, at C, D og Es vanskeligheder kræver ophold i trygge, stabile, nærværende og stimulerende voksenrammer i en længere periode.

Vi lægger desuden vægt på de oplysninger, som er beskrevet under vores begrundelse om anbringelse.

Vi lægger endelig vægt på, at C, D og E ikke har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år, hvorefter hovedreglen er en genbehandlingsfrist på 1 år. Der foreligger ikke særlige forhold i sagen, som kan begrunde en fravigelse af hovedreglen.

Vi er opmærksomme på, at der skal iværksættes en forældrekompetenceundersøgelse af A og B, og at deres ressourcer som forældre således ikke er beskrevet fra en psykologisk undersøgelse. Det bemærkes videre, at der fra C, D og Es institutioner ses trivsel.

Det ændrer ikke ved resultatet, fordi det fortsat er bedst for C, D og E at være anbragt uden for hjemmet. Der er i sagen ikke oplysninger, der tyder på, at en mindre indgribende foranstaltning vil kunne afhjælpe A og Bs problemer. Dette skyldes, at de begge har vanskeligheder, der begrænser deres evne til at varetage den fulde omsorg for C, D og E. Vi bemærker videre, at A og B ikke har de nødvendige kompetencer til at sikre børnenes trivsel og udvikling. Der er beskrivelser af, at miljøet for børn er utilstrækkeligt, og at de reagerer. Der er i den forbindelse tegn på trivselsforstyrrelse hos børnene.

Oplysningerne om C, D, E, A og B fremgår af de bilag, som er nævnt under vores begrundelse om anbringelse.

Om reglerne

Vi har brugt servicelovens regler om, at børn og unge-udvalget senest skal afgøre sagen igen inden 1 år. Dette gælder, når barnet eller den unge ikke har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år før udvalgets afgørelse. Vi kan fastsætte en kortere eller en længere frist.

Fristen på 1 år gælder fra vores afgørelse. Hvis der bliver klaget over vores afgørelse, gælder fristen dog fra rettens dom.

[...]

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet.

Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.

[...]

Bemærkninger til kommunen

Vi gør opmærksom på, at indstillingen til børn og unge-udvalget ifølge servicelovens § 59, nr. 2 skal omfatte en eksplicit vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med relevant hjælp eller støtte. Vurderingen skal omfatte en sammenfatning af de relevante eksisterende oplysninger, således at forvaltningens samlede vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at drage omsorg for barnet eller den unge, fremgår tydeligt af indstillingen til børn og unge-udvalget.

Kommunen har i indstillingen til børn og unge-udvalget ikke foretaget en eksplicit vurdering af A og Bs kompetencer til at varetage omsorgen for C, D og E, idet kommunen har anført to punkter "Bs forældrekompetencer" og "As forældre-kompetencer" hvor de har foretaget en vurdering af A og Bs kompetencer til at varetage omsorgen for C, D og E og til at tage hånd om hendes særlige behov, herunder med relevant hjælp eller støtte.

Det forhold, at kommunen ikke eksplicit har beskrevet sine vurderinger, kan ikke føre til at afgørelsen får et andet resultat, fordi ...

Vi beder kommunen om fremadrettet at være opmærksomme på servicelovens § 59, nr. 2.